

NF. 1936/2021/1. szám

ANTAL BÉLA ÚRNAK
újságíró

Tisztelt Uram!

A 2021. május 3. napján a Legfőbb Ügyészséghez e-mail-ben, közérdekű adatigénylőként küldött, ténylegesen az ügyészség büntetőjogi tevékenységével kapcsolatos kérdéseire, azok sorrendjében, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.), valamint a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) alapján a következőkről tájékoztatom:

1) Hamis tanúzás miatt a nyomozás lefolytatása az általános nyomozó hatóság, a rendőrség hatáskörébe tartozik. [Be. 31. § (1)-(2) bek.]

A büntetőeljárás különböző szakaszaiban eljáró nyomozó hatóság, ügyészség és bíróság adott ügyben (alapügy) eljáró tagja, ha e minőségében az eljárása során a hamis tanúzás bűncselekmény gyanúját észleli, a Be. 376. § (2) bekezdése értelmében köteles emiatt feljelentést tenni a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező nyomozó hatóságnál. Hamis tanúzás miatt külön büntetőeljárást kell folytatni, az amiatti büntetőjogi felelősség megítélése nem az alapügyben eljáró hatóság hatásköre. [Be. 348. § (1) bek.]

A feljelentési kötelezettség akkor terheli az alapügyben eljáró hatóság tagját, ha az eljárása során beszerzett bizonyítékok egybevetését követően [Be. 167. § (3)-(4) bek.] megállapíthatónak tartja annak gyanúját, hogy az érintett tanúvallomásból származó bizonyíték hamis, és ez legalább az elkövető gondatlanságának következménye. A gyanú megléte mérlegelés eredménye; amennyiben a vallomás hitelével kapcsolatos aggály – a többi bizonyítékra tekintettel – a bűncselekmény gyanújának szintjét nem éri el [Be. 381. § (1) bek. b) pont], a feljelentési kötelezettség nem áll fenn.

Mivel az alapügyben a hamis tanúzás bűncselekmény gyanúja általában a többi bizonyítékkal történő egybevetés útján állhat elő, és az alapügy későbbi szakaszában bármikor keletkezhet olyan bizonyíték, ami a hamisnak tűnő vallomást támasztja alá, a gyakorlatban – bár a Btk. 274. §-a erre lehetőséget biztosít – elenyésző számban fordul elő, hogy az eljáró ügyész az alapügy befejezését megelőzően feljelentést tesz, amit nem tartok kifogásolhatónak.

A büntetőügyben a nyomozást – a Be. 30. §-át kivéve – a nyomozó hatóság önállóan végzi, azt az ügyészség felügyeli vagy irányítja [Be. 31. § (1)-(2) bek.]. Ha a nyomozás befejezését követően vádemelésre nem kerül sor [Be. 348. § (5) bek.], az eljárás során

felmerült hamis tanúzás gyanúja esetén – amennyiben a bűncselekmény gyanúja megállapítható – mind az ügyben eljáró nyomozó hatóság tagját, mind az eljáró ügyészt terheli a feljelentési kötelezettség.

A hamis tanúzás [Btk. 272. § (1) bek.] közvérdíjazható bűncselekmény, ami miatt egyébként bárki tehet feljelentést [Be. 376. § (1) bek.]. Így a hamis tanúzással érintett személy is, az alapügy befejezését követően. Ezt megelőzően tett feljelentését a Btk. 274. §-ának első mondatában írt ideiglenes eljárási akadály miatt, a Be. 381. § (1) bekezdés f) pontjának második fordulata alapján (a feljelentés hiányzik) – el kell utasítani.

2) Amennyiben az alapügyben az ügyészség vádat emel, a büntetőeljárás a továbbiakban a bíróság előtt folyik [Be. 6. § (1) bek.], és a Btk. 274. §-a értelmében a bíróság lesz az alapügyben eljáró hatóság, ekként a hamis tanúzás miatti feljelentés jogosultja, illetve kötelezettje. Az 1) pontban írtak miatt az alapügyben eljáró bíróság nem dönthet arról, hogy az eljárása során tett valamely tanúvallomás hamis tanúzást valósít meg, és emiatt büntetőjogi felelősséget nem állapíthat meg.

Az eljárásban tett vallomások és nyilatkozatok közötti ellentmondásokat a bíróságnak kell feloldania, és a bizonyítékokat értékelve, mérlegelve megállapítani a valósághű tényállást. Ha a bizonyítékként értékelt tanúvallomás oly mértékben aggályos, hogy az már eléri valamely igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény gyanújának szintjét, úgy az alapügy befejezését megelőzően a bíróságot terheli az intézkedési kötelezettség. Az ezzel kapcsolatosan az ügyészség eljárásával összefüggésben írtak azonban itt is irányadók.

Az aggályos tanúvallomás nem enyhítő körülmény. Ha egy bizonyíték nem alkalmas a vádlott terhére rótt körülmények bizonyítására vagy a vádlott védekezésének alátámasztására, úgy ez a bizonyítékok mérlegelésének eredményében mutatkozhat meg.

Mivel az említett két törvény egyértelműen rendezi az ügyész feladatát, ha az alapügyben eljárva hamis tanúzás bűncselekményének gyanúját észleli, e kérdést ügyészségi belső norma nem szabályozza.

Budapest, 2021. május 17. napján

Üdvözlettel:

(Dr. Berégszászi Gizella)

mb. főosztályvezető ügyész